

EK - 6

**YAPIM İŞLERİ İHALESİ
İŞÇİ SAĞLIĞI, İŞ GÜVENLİĞİ VE ÇEVRE PLANI ŞARTNAMESİ**

GENEL İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ ÇEVRE PLANI

A. AMAÇ

Bu plan, sahadaki işçi sağlığı, güvenliği ve çevre şartlarının iyileştirilmesi için alınacak önlemleri belirler. Bu Plan, Sözleşmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

Mesleki risklerin önlenmesi, sağlık ve güvenliğin korunması, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılması, iş sağlığı ve güvenliği konusunda işçi ve temsilcilerinin eğitimi, bilgilendirilmesi, görüşlerinin alınması ve dengeli katılımlarının sağlanması hususları bu Plan ile düzenlenmiştir.

B. KAPSAM

Bu Planda geçen “FİRMA” deyiminden ana sözleşmede yer alan firma anlaşılacaktır.

C. İLKE

FİRMA, öncelikli olarak işçi sağlığı ve iş güvenliği yaklaşımı çerçevesinde tüm önlemleri alır.

D. FİRMA' NIN GENEL YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- FİRMA**, aşağıda belirtilen kanunlara uygun davranmakla yükümlüdür.
 - 6331 Sayılı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
 - 4857 Sayılı İş Kanunu
 - 5763 Sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun
 - 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu
 - 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
 - 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
 - 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
 - 6495 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- FİRMA**, yürürlükte bulunan yönetmelik, tüzük ve tebliğlere uygun davranmakla yükümlüdür.
- FİRMA, ÜNİVERSİTE'** in hazırladığı iş sağlığı ve iş güvenliği iç yönetmeliğine, duyurulan bildirimlere ve tüm talimatlara uymakla yükümlüdür.
- FİRMA**, Planın imzalanmasından sonra yayınlanacak Kanun, Tüzük ve Yönetmelik hükümlerine uygun davranmakla yükümlüdür.
- İşe başlama öncesinde ve işin devamı süresinde **FİRMA, ÜNİVERSİTE'** in talep ettiği İş Güvenliği Faaliyetlerini iyileştirme toplantıları düzenleyecektir. Bu toplantılara, **FİRMA** tüm firmaların sorumlularının katılımı sağlanacaktır. Düzenlenecek olan toplantılarla ilgili bilgilendirme **ÜNİVERSİTE'** e yapılacaktır.
- FİRMA**, kişisel koruyucu donanımlarını tedarik etmek ve kullanılmasını sağlamak zorundadır. Kişisel Koruyucu Donanımlar, CE ve EN Standartlarına uygun olacaktır. **FİRMA**, çalışanların, ziyaretçilerin, müşterilerin ve stajyerlerin çalışma ortamlarında, gerekli olan her yerde ve işle ilgili kişisel koruyucu donanımı temin edecek ve kullanmasını sağlayacaktır.

7. **FİRMA**, kendi ve varsa taşeronlarının personelleri ile ilgili olarak; aşağıda belirtilen dokümanların bir nüshasını **ÜNİVERSİTE**' e teslim edecek ve **ÜNİVERSİTE** onayı alındıktan sonra, işe başlatılabilecektir. Eksik dokümanı olan çalışanın sahaya girişine izin verilmeyecektir.

7.1 Kimlik Fotokopisi,

7.2 İkametgah Belgesi,

7.3 Sabıka Kaydı,

7.4 SGK Bildirgesi,

7.5 "İşyerinde Uygulanacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kuralları Talimatı" nın işçilere verildiğine dair tebliğ belgesi fotokopisi, ("Teslim Aldım" ibaresi ile)

7.6 İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Cep Kitapçığı" nın işçilere verildiğine dair tebliğ belgesi fotokopisi, ("Teslim Aldım" ibaresi ile)

7.7 İşçilere imzalatılmış Koruyucu Malzeme Tutanağı fotokopisi,

7.8 Mesleki eğitim sertifikası,

7.9 İşe giriş eğitim tutanağı,

7.10 Ağır ve Tehlikeli İşler Raporu İşyeri hekimi tarafından aşağıdaki test sonuçlarına göre düzenlenecektir:

7.10.1 Hemogram,

7.10.2 Akciğer Grafisi,

7.10.3 Solunum Fonksiyon Testi,

7.10.4 Odyo Muayenesi,

7.10.5 Kan Grubu,

7.10.6 İdrar Tahlili,

7.10.7 Muayene,

İşyeri Hekimi işçilerin yükseklik korkusu, yüksek tansiyon ve epilepsinin bulunmadığı, gerekli aşılarının yapıldığını da belirtilecektir.

7.11 Gerekliğinde **ÜNİVERSİTE** yetkililerinin isteyeceği diğer belgeler,

8. İşe Giriş Eğitimi sonrası yapılacak sınavda 100 üzerinden en az 70 ve yukarı puan alan personele çalışma izni verilir, diğerleri tekrar eğitim alır. 70 ve altında puan alanın çalışmasına izin verilmez. Sınav gerektiğinde bizzat **ÜNİVERSİTE** yetkilileri tarafından da yapılabilir.

9. İşyerinde yapılacak her türlü çalışma, yetkili bir kişinin nezaretinde ve sorumluluğu altında yapılacaktır. Bu kişiler **ÜNİVERSİTE**' e yazılı olarak bildirilecektir.

10. Vardiyalı çalışmaya **ÜNİVERSİTE**' in yazılı onayından sonra geçilecektir.

11. Revir, koğuş, yemekhane alanlarının değiştirilmesi ve mobilizasyondaki değişiklikler **ÜNİVERSİTE** onayı alınarak yapılacaktır.

12. Yemekhane ve yemek firması **FİRMA** tarafından her ay denetlenecek, denetim raporları **ÜNİVERSİTE**' e sunulacaktır.

13. İçme sularının analizleri periyodik olarak ve gerektiğinde **ÜNİVERSİTE** istediğinde yaptırılacak, rapor sonuçları **ÜNİVERSİTE**' e sunulacaktır.

14. Çalışmalar gündüz yapılacaktır. Gece çalışması; gerekli güvenlik ve çalışma şartlarının sağlanması koşuluyla, **ÜNİVERSİTE**' den yazılı izin alınarak yapılabilir.
15. Çalışma mahallinde işçinin yalnız çalışmaması sağlanacaktır. Zorunlu çalışması durumunda uygun gözetim yapılacak veya uygun yollarla haberleşme sağlanacaktır.
16. Sıcak Çalışmalar, yüksekte çalışmalar, kazı / yıkım çalışmaları, tehlikeli yerlere giriş ve kapalı alanlardaki çalışmalar, elektrik sistemlerinde yapılan çalışmalar ve diğer riskli çalışmalar için iş izin formu doldurulacak ve **FİRMA** İş Güvenliği Uzmanının izni ile başlatılacaktır. Uygun bulunmayan formlar **ÜNİVERSİTE**' in istediği şekilde yeniden düzenlenecektir.
17. Özel risk barındıran işler ve **ÜNİVERSİTE**' in risk değerlendirmesi yapılmasını istediği işler için, **FİRMA**, Risk Analizi hazırlamakla yükümlüdür.
18. **FİRMA**, kamyonlarda ağır vasıta ehliyetli şoförleri, iş makinelerinde ise operatörlük belgesi ve G sınıfı sürücü belgesi bulunanları çalıştırmak zorundadır. **FİRMA**, üçüncü bir şahsa ait kamyonu veya iş makinesini kiralamış olsa dahi yine kendisi müteselsilen sorumlu olacaktır. **ÜNİVERSİTE**, hiçbir üçüncü şahıs yetkilisine hiçbir şart altında muhatap olmayacaktır.
19. **FİRMA**, kendisine ait iş makinelerinin ve ekipmanlarının yapılması gerekli periyodik test ve bakımlarını zamanında yapmak zorundadır. Bakım bilgilerinin örneğini, periyodik bakım tablosu ile birlikte, **ÜNİVERSİTE**' e bildirmek zorundadır.
20. **FİRMA**, İş Güvenliği faaliyetlerinin yerine getirilmesi için **ÜNİVERSİTE**' in isteği doğrultusunda ve Sözleşmede tanımlı nitelik ve sayıda yetkili elemanı iş yerinde bulundurmaya zorundadır. **FİRMA**, İş Güvenliği Sorumlusu, **ÜNİVERSİTE** konuyla ilgili yetkili elemanları ile koordineli bir şekilde çalışacaktır. **FİRMA**, bu personeli gerektiğinde **ÜNİVERSİTE** yetkililerinin isteği doğrultusunda değiştirmeyi peşinen kabul edecektir.
21. İşyerinde fiilen çalışmakta olan tüm mühendis, mimar ve teknik elemanlar için de İş Güvenliğine aykırı davranışta bulunduğu tespit edildiğinde, disiplin talimatı maddeleri uygulanacaktır.
22. **FİRMA**, Sağlık ve Güvenliği ile ilgili hususları yerine getirecektir. **FİRMA**' nın hazırladığı İşyeri Sağlık ve Güvenlik talimatının mevcut koşullara uygunluğu, **ÜNİVERSİTE** istediğinde denetlenecek, mevcut koşullarda değişiklik olması durumunda veya **ÜNİVERSİTE** İşyeri Sağlık ve Güvenlik Planının değiştirilmesini istediği durumlarda **FİRMA**, İşyeri Sağlık ve Güvenlik Planını yenileyecektir. **ÜNİVERSİTE** 'in eklenmesini istediği maddeleri **FİRMA**, İşyeri Sağlık ve Güvenlik Planına ekleyecektir.
23. Yemekhane, yatakhane ve diğer tesislerde, **ÜNİVERSİTE** tarafından belirlenen önlem ve kurallara kesinlikle uyulacaktır.
24. **FİRMA**, kendi ve taşeronlarının toplam personel sayısının %10'u kadar ilkyardım sertifikalı personel bulundurulacaktır.
25. **FİRMA** işçisinden, işbaşında veya iş yüzünden ölenlerin hak sahiplerine veya kazaya uğrayanlara yapılacak tedavi vesaire harcamalar ile kendileri ve ailelerine verilecek tazminatlar tamamen **FİRMA**' ye aittir. **FİRMA**, yangın ve kazalardan dolayı üçüncü şahıslara karşı doğrudan doğruya sorumludur.
26. **FİRMA**, her işçi için bir kişisel sağlık dosyası tutmakla ve bu dosyaları işten ayrılma tarihinden itibaren 15 yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.
27. **FİRMA**, İşyerinde meydana gelecek iş kazasını kolluk kuvvetlerine yazı ile **derhal**, Çalışma ve İşkur İl Müdürlüğüne yazı ve/veya Form ile **2 (iki) iş günü** içinde, ilgili Sosyal Güvenlik Merkezine Form ve yazı ile (istenildiğinde internet ortamında) **3 (üç) iş günü** içinde bildirmek ile yükümlüdür. Bildirim yükümlülükleri ve süreleri ile ilgili mevzuatta değişiklik olması halinde bildirimler yeni mevzuata göre yapılır.

28. **FİRMA**, İş günü kaybıyla sonuçlanan iş kazaları için “kaza araştırma raporu” düzenlemekle ve kazaların oluş şekli, yaralanma türü, kayıp gün sayısı, kazaya uğrayan ya da sebep olan kişilere ait özellikler gibi hususlar istatistik olarak tutmakla ve her yılın sonunda değerlendirilmek üzere **ÜNİVERSİTE**’ e bildirmekle yükümlüdür
29. **ÜNİVERSİTE** disiplin talimatını gerekli gördüğü takdirde yeniler veya ekleme yapabilir.

E. FİRMA’ NİN UYMAK ZORUNDA OLDUĞU HÜKÜMLER

FİRMA, aşağıda listelenmiş olan ancak bunlarla sınırlı olmaksızın, işbu doküman **Madde D. “FİRMA’ nin GENEL YÜKÜMLÜLÜKLERİ”** içerisinde tanımlanmış olan mevzuat ve kanunlara da uymak zorundadır.

1. İşçi Özlük Dosyası - 4857, 75. Madde
2. İlk Yardım, yangınla mücadele ve kişilerin tahliyesi, ciddi ve yakın tehlike - [İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik](#)
3. İşçilerin görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
4. Çalışanların Eğitimleri - [Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik](#)
5. İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Talimatları - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
6. Görev Tanımları - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
7. Makine Kullanım Talimatları - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
8. Kişisel Koruyucular - [Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik](#)
9. Kontrol Test ve Ölçümler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
10. Tehlikelerin Bildirilmesi Ve Önleyici Faaliyetler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
11. İş Kazası Bildirimleri - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
12. Sosyal Tesislerdeki Faaliyetler (Duş, Lavabo, Çay Ocağı) - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
13. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Kurulları - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)
14. Kurulun görevleri ve yükümlülükleri - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)
15. Kurulun çalışma usulleri - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)
16. **FİRMA**’ ye Bağlı Birden Çok Kurullar Arasında İşbirliği Sağlanması - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)
17. **FİRMA** veya **FİRMA** Vekilinin Yükümlülüğü - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)
18. Çalışan Yükümlülüğü - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)
19. Sağlık gözetimi ve sağlık raporu - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
20. Sağlık ve güvenlik işçi temsilcisi - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
21. Bildirimler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
22. Formlar, İstatistikler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
23. Risk Değerlendirmesi gereken durumlar - [İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği](#)
24. Risk değerlendirme süreçleri - [İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği](#)

25. Risk değerlendirmesini yapacak personelin niteliği - [İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği](#)
26. Periyodik kontroller - [İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği](#)
27. Park Sistemi - [6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu](#)
28. Kişisel Koruyucu Donanımlar - [Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik](#)
29. Eğitim - [Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik](#)
30. Yıkım İşlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
31. Merdivenlerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
32. Betonarme Kalıbı Yapımı ve Sökümünde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
33. Sıpa İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
34. Asma İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
35. Çelik İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
36. Ahşap İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
37. İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
38. Kazı İşlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)
39. Yapı İşlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - [Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü](#)

F. FİRMA' NIN UYMAK ZORUNDA OLDUĞU HÜKÜMLERİN DETAYLARI

FİRMA, aşağıda belirtilen sağlık ve güvenlikle ilgili hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

1. 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu:

- 1.1 İşçilerin sağlık ve güvenliğini korumak,
- 1.2 Gerekliğinde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda işyeri dışındaki uzman kişi veya kuruluşlardan hizmet almak,
- 1.3 İşçilerin sağlığını ve güvenliğini korumak için mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil gerekli her türlü önlemi almak, organizasyonu yapmak, araç ve gereçleri sağlamak,
- 1.4 Sağlık ve güvenlik önlemlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun sürekli iyileştirilmesi amaç ve çalışması içinde olmak,
- 1.5 Sağlık ve güvenliğin korunması ile ilgili önlemlerin alınmasında genel prensipler;
 - a. Risklerin önlenmesi,
 - b. Önlenmesi mümkün olmayan risklerin değerlendirilmesi,
 - c. Risklerle kaynağında mücadele edilmesi,
 - d. İşin kişilere uygun hale getirilmesi için, özellikle işyerlerinin tasarımında, iş ekipmanları, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen gösterilmesi, monoton çalışma ve önceden belirlenmiş üretim temposunun hafifletilerek bunların sağlığa olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi,

- 1.6 Teknik gelişmelere uyum sağlanması,
- 1.7 Tehlikeli olanların, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanlarla değiştirilmesi,
- 1.8 Teknolojinin, iş organizasyonunun, çalışma şartlarının, sosyal ilişkilerin ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan genel bir önleme politikasının geliştirilmesi,
- 1.9 Toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi,
- 1.10 **FİRMA**, işyerinde yapılan işlerin özelliklerini dikkate alarak; kullanılacak iş ekipmanının, kimyasal madde ve preparatların seçimi, işyerindeki çalışma düzeni gibi konular da dâhil işçilerin sağlık ve güvenliği yönünden tüm riskleri değerlendirir.
- 1.11 Ciddi tehlike bulunduğu bilinen özel yerlere sadece yeterli bilgi ve talimat verilen işçilerin girebilmesi için uygun önlemleri alır,
- 1.12 İşyerinin birden fazla **FİRMA** tarafından kullanılması durumunda **FİRMA**' ler, yaptıkları işin niteliğini dikkate alarak; işçi sağlığı ve iş güvenliği ile iş hijyen önlemlerinin uygulanmasında işbirliği yapar, mesleki risklerin önlenmesi ve bunlardan korunma ile ilgili çalışmaları koordine eder, birbirlerini ve birbirlerinin işçi veya işçi temsilcilerini riskler konusunda bilgilendirirler,
- 1.13 İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile iş sağlığına zarar verecek ortamlardan korunmak için yapılacak uygulamalar ve alınan temizlik önlemleri işçilere mali yük getirmez.
- 1.14 İşyerindeki sağlık ve güvenlik risklerini önlemek ve koruyucu hizmetleri yürütmek üzere, işyerinden bir veya birden fazla kişinin görevlendirilmesi,
- 1.15 Sağlık ve güvenlikle görevli kişiler, işyerinde bu görevlerini yürütmeleri nedeniyle hiçbir şekilde dezavantajlı duruma düşmezler. Bu kişilere, söz konusu görevlerini yapabilmeleri için yeterli zaman verilir.
- 1.16 **FİRMA**, İşyeri hekiminin, 20 Temmuz 2013 itibari ile yürürlüğe giren İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkındaki Yönetmelikte yer alan görevleri yapmasını sağlar, çalışma ortamı ve çalışanların sağlık gözetimine ait bütün bilgiler kayıt altına alınması ve muhafazası sağlanır.
- 1.17 **FİRMA**, İş Güvenliği Uzmanının, 31 Ocak 2013 Tarih, 28545 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte yer alan görevleri yapmasını sağlar, çalışma ortamı ve çalışanların İş Güvenliği gözetimine ait bütün bilgilerin kayıt altına alınmasını ve muhafazasını sağlar.

2. İşçi Özlük Dosyası - 4857 Sayılı Kanun, Madde 75:

FİRMA, çalıştırdığı her işçi için bir özlük dosyası düzenler. **FİRMA**, bu dosyada, işçinin kimlik bilgilerinin yanında, mevzuat gereği düzenlemek zorunda olduğu her türlü belge ve kayıtları 15 yıl saklamak ve bunları istendiği zaman yetkili memur ve mercilere göstermek zorundadır.

3. İlk Yardım, Yangınla Mücadele ve Kişilerin Tahliyesi, Ciddi ve Yakın Tehlike - [İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik](#)

FİRMA, yapılan işin özelliğini ve işyerinde bulunan işçilerin ve diğer kişilerin sayısını dikkate alarak; ilk yardım, yangınla mücadele ve kişilerin tahliyesi için gerekli tedbirler ile özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli bir "**Acil Durum Talimatı**" hazırlar.

İşçiler, kendi görevlerini yapmakta ihmal veya kusurlu davranışları olmadıkça bu hareketlerinden dolayı dezavantajlı duruma düşürülemezler.

Kapalı alanlarda yapılacak çalışmalarda (Hava hacmi 100 m³ den az veya “en, boy ve yükseklik” boyutlarından birisi 2m’ den az olan alanlar), yüksekte yapılacak çalışmalarda, konumu itibarıyla parlayıcı, patlayıcı ve boğucu gaz birikme ihtimali alanlarda yapılacak çalışmalarda, işe başlamadan önce geçici olarak uygulanacak “Acil Durum Talimatı” hazırlanır.

4. İşçilerin görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, sağlık ve güvenlikle ilgili konularda işçilerin görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması için aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür:

4.1 **FİRMA**, iş sağlığı ve güvenliği konularında işçi veya temsilcilerinin görüşlerini alır, öneri getirme hakkı tanır ve bu konulardaki görüşmelerde yer almalarını ve dengeli katılımlarını sağlar.

4.2 **FİRMA**, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda özel görevleri bulunan işçi veya temsilcilerinin özellikle aşağıdaki konularda dengeli bir şekilde yer almaları sağlamakla veya önceden görüşleri almakla yükümlüdür.

4.3 İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda özel görevi bulunan işçi temsilcileri, tehlikenin azaltılması veya tehlikenin kaynağında yok edilmesi için **FİRMA**’ ye öneride bulunabilir.

4.4 İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda özel görevleri bulunan işçi veya işçi temsilcileri, bu görevlerini yürütmeleri nedeniyle dezavantajlı duruma düşürülemezler,

4.5 **FİRMA**, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda özel görevi bulunan işçi temsilcilerine, bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirebilmeleri için her türlü imkanı sağlar ve herhangi bir ücret kaybı olmadan çalışma saatleri içerisinde yeterli zamanı vermekle yükümlüdür.

5. Çalışanların Eğitimleri - [Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik](#)

FİRMA, tüm çalışma alanlarında sağlıklı ve güvenli bir ortamı temin etmek, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını azaltmak, çalışanların karşı karşıya buldukları mesleki riskler ile bu risklere karşı alınması gerekli tedbirleri onlara öğretmek, işçi sağlığı ve iş güvenliği bilinci oluşturarak uygun davranış kazandırmak amacıyla bütün personelin iş sağlığı ve güvenliği temel eğitimi ve işbaşı eğitimlerini almasını sağlamakla yükümlüdür.

6. İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Talimatları - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, İşçilerin çalışma alanlarında uyması gerektiği kuralları, İş Sağlığı ve Güvenliği Talimatlarıyla açıklayacaktır. Bu talimatlara uyulacak, uymayanlar için disiplin talimatındaki cezalar uygulanacaktır. **ÜNİVERSİTE**’ in gerekli gördüğü ilave talimatlar da uygulamaya konulacaktır.

7. Görev Tanımları - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, birimlerinde çalışan personellerin görev tanımı yetkili birim amirleri tarafından yapılacaktır. İşçiler kendilerine yazılı bildirilen görev tanımları kapsamında hareket edecektir. Sorumlu olmadıkları ve görev tanımına girmeyen hiçbir iş ve ekipmana müdahale etmeyeceklerdir.

8. Makine Kullanım Talimatları - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

Çalışma ortamlarında bulunan tüm makine ve ekipmanların kullanım talimatı **FİRMA** yetkili birim amirleri tarafından hazırlanacaktır. Bu talimatlara kesinlikle uyulacaktır. **ÜNİVERSİTE'** in gerekli gördüğü talimatlar da uygulamaya konulacaktır.

9. Kişisel Koruyucular - [Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik](#)

FİRMA, çalışanların, ziyaretçilerin, müşterilerin ve stajyerlerin çalışma ortamlarında, gerekli olan her yerde ve işle ilgili kişisel koruyucu donanımı kullanmasını sağlayacaktır. **FİRMA**, hangi işte ne tür bir kişisel koruyucu malzeme kullanılacağı tespiti, temini sağlanacaktır. İşçilere dağıtımı İş Güvenliği Malzemeleri Teslim Tutanağı hazırlanarak sağlanacaktır.

10. Kontrol Test ve Ölçümler - [İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği](#)

FİRMA, şantiye içerisinde kullanılan, test edilmesi, ölçülmesi ve raporlanması yasal zorunluluk olan makine ve ekipmanlar birim amirleri tarafından, ayrıca personel sağlık durumlarının kontrol ve testlerinin hangi sıklıkla yapılacağı ve test yöntemleri işyeri hekimleri tarafından hazırlanacak izleme talimatı dahilinde takip edilecektir. **FİRMA**, **ÜNİVERSİTE'** in gerekli gördüğü test ve ölçümleri yaptırmakla yükümlüdür.

11. Tehlikelerin Bildirilmesi Ve Önleyici Faaliyetler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

Çalışanlar çalışma alanlarında gördükleri tehlikeli durumları, birim amirlerine, iş güvenliğinden sorumlu işçilere ve İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi 'ne rapor etmekle yükümlüdür. **FİRMA** kendisine ulaşan uygunsuzluklar için yerinde incelemede bulunarak uygun çözümler geliştirmekle yükümlüdür.

12. İş Kazası Bildirimleri - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, tüm iş kazaları bildirimlerini SGK ve Bölge Çalışma Müdürlüğüne yapmakla yükümlüdür. Bildirim formları **ÜNİVERSİTE** tarafından iletilecektir. İşin başlangıcından işin sonlanmasına kadar meydana gelen tüm kazaların kayıtları tutulacak ve kayıtlar istenildiği takdirde **ÜNİVERSİTE** ile paylaşılacaktır.

13. Sosyal Tesislerdeki Faaliyetler (Duş, Lavabo, Çay Ocağı) - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

Tesisteki ortak kullanım yerlerinde temizlik ve hijyen kurallarına dikkat edilecektir. Hazırlanan talimatlara göre hareket edilecektir.

14. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları (İş Yeri Sağlık Güvenlik Birimi Detay Açılımı) - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

15.

15.1 İş süresince şantiyede devamlı bulunan tüm çalışanlar ve muhtelif zamanlarda bulunan (Misafirler, Nakliye Araç Şoförleri, Vinç Operatörleri, Pompa Operatörleri, vs...) kişilere hizmet verecek olup, tüm bu kişilerden koşulsuz olarak sorumlu olacaktır.

İşyerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre, **50 (elli)** ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve **6 (altı) aydan** fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde **FİRMA** İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur.

İşyerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu oluşturacak ve Kurulun çalışması için gerekli araç ve gereçleri sağlayacaktır. Kurulun Sekreteryası **FİRMA** İş Güvenliği Uzmanı tarafından yerine getirilir. **ÜNİVERSİTE**' in görevlendirdiği bir yetkili gözlemci olarak kurul toplantılarına katılabilir.

Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur:

- a. **FİRMA** veya **FİRMA** vekili,
- b. İş güvenliği uzmanı (İnşaat işlerinin mevzuat kapsamında yüksek tehlike sınıfı olarak tanımlanmış olması nedeni ile ISG uzmanı en az B sınıfı olmalıdır.),
- c. İşyeri hekimi,
- d. İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
- e. Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
- f. Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta temsilcileri,
- g. Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci,

15.2 Kurulun başkanı **FİRMA** veya **FİRMA** vekili, kurulun sekreteri ise iş güvenliği uzmanıdır. İş güvenliği uzmanının tam zamanlı çalışma zorunluluğu olmayan işyerlerinde ise kurul sekreteryası; insan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi tarafından yürütülür.

15.3 Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde gösterilen üyeler **FİRMA** veya **FİRMA** vekili tarafından atanırlar.

15.4 Birden fazla iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin bulunduğu işyerlerinde **ÜNİVERSİTE** tarafından görevlendirme yapılır. İş güvenliği uzmanının görevlendirilmesinde o işyerinin tehlike sınıfına uygun uzmanlar arasından birisi görevlendirilir.

15.5 Bu maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen üye o işyerindeki formen, ustabaşı veya ustaların yarısından fazlasının katılacağı toplantıda açık oyla seçilir. Seçimle belirlenememesi halinde **FİRMA** tarafından atanır.

15.6 Bu maddenin birinci fıkrasının (f) ve (g) bentlerinde sözü geçen kurul üyelerinin aynı usullerle yedekleri seçilir.

15.7 4 . maddenin ikinci fıkrasının (d) bendine göre kurulacak kurullarda üyeler ve kurul sekreteri **FİRMA** tarafından ortak kararla atanır.

15.8 İşyeri hekiminin çalışması için İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, madde 10 gereğince aşağıdaki şartları minimum olarak karşılayacak revir kurulması **FİRMA** yükümlülüğündedir, ilave bedel ödenmez:

- a. İSGB, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesine ve çalışan personel sayısına uygun büyüklükte bir yerde kurulur. Bu birimin asıl işin yürütüldüğü mekânda ve giriş katta kurulması esastır.
- b. Bu birimlerde sekizer metrekareden az olmamak üzere bir iş güvenliği uzmanı odası ile işyeri hekimi tarafından kullanılmak üzere bir muayene odası ve 12 metrekareden az olmamak üzere bir ilkyardım ve acil müdahale odası bulunur. Tam zamanlı görevlendirilecek her işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı için aynı şartlarda aynı birer oda tahsis edilir.

15.9 **FİRMA**, inisiyatifi dahilinde, OSGB firmalarından destek alabilir ancak bu destek için ilave bir bedel ödenmez.

16. Kurulun Görevleri ve Yükümlülükleri - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

16.1 İşçi sağlığı ve iş güvenliği konularında o işyerinde çalışanlara yol göstermek,

- 16.2 İşyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin tehlikeleri ve önlemleri değerlendirmek, tedbirleri belirlemek,
- 16.3 İşyerinde meydana gelen her iş kazası ve tehlikeli vaka veya meslek hastalığında yahut işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili bir tehlike halinde gerekli araştırma ve incelemeyi yapmak, alınması gereken tedbirleri raporlarla tespit etmek
- 16.4 İşyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerini programlamak, bu konu ve kurullarla ilgili programları hazırlamak, bu programların uygulanmasını izlemek,
- 16.5 Tesislerde yapılacak bakım ve onarım çalışmalarında gerekli güvenlik tedbirlerini programlamak ve bu tedbirlerin uygulamalarını kontrol etmek,
- 16.6 İşyerinde yangınla, doğal afetlerle, sabotaj ve benzeri ile ilgili tedbirlerin yeterliliğini ve ekiplerin çalışmalarını izlemek,
- 16.7 İşyerinin sağlık ve güvenlik durumuyla ilgili yıllık bir rapor hazırlamak, o yılki çalışmaları değerlendirmek, elde edilen tecrübeye göre ertesi yılın çalışma programında yer alacak hususları ve gündemi tespit etmek, planlanan gündemin yürütülmesini sağlamak ve uygulanmasını değerlendirmek,
- 16.8 Kurullar, işçi sağlığı ve iş güvenliğini denetime yetkili iş müfettişlerinin işyerlerinde yapacakları çalışmaları kolaylaştırmak ve onlara yardımcı olmakla yükümlüdür.

17. Kurulun Çalışma Usulleri - [İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kurulları inceleme, izleme ve uyarmayı öngören bir düzen içinde ve aşağıdaki esasları göz önünde bulundurarak çalışmakla yükümlüdür:

- 17.1 Kurullar en az ayda **1 (bir) kere** toplanır. Toplantının gündemi, yeri, günü ve saati toplantıdan en az **48 (kırk sekiz) saat** önce kurul üyelerine bildirilir. Gündem, sorunların ve projelerin önem sırasına göre belirlenir. Kurul üyeleri gündemde değişiklik isteyebilirler.
- 17.2 Ağır iş kazası halleri veya özel bir tedbiri gerektiren önemli hallerde kurul üyelerinden herhangi biri kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Bu konudaki tekliflerin kurul başkanına veya sekreterine yapılması gerekir. Toplantı zamanı, konunun ivedilik ve önemine göre tespit olunur.
- 17.3 İşyerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından kendisinin sağlığını bozacak ve vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak yakın, acil ve hayati bir tehlike ile karşı karşıya kalan işçi, işçi sağlığı ve iş güvenliği kuruluna başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilir. Kurul, aynı gün acilen toplanarak kararını verir, bu durumu tutanakla tespit eder ve karar işçiye yazılı olarak bildirilir.
- 17.4 Kurulun olağan toplantılarının günlük çalışma saatleri içinde yapılması asıldır. Kurul üyeleri yaptıkları görev dolayısıyla maddi-manevi zarara uğratılamaz.
- 17.5 Kurul, üyelerin çoğunluğu ile toplanır, kararlar toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkanın oyu kararı belirler. Çoğunluğun sağlanamadığı veya başka bir nedenle toplantının yapılmadığı hallerde durumu belirten bir tutanak düzenlenir.
- 17.6 Her toplantıda, görüşülen konularla ilgili alınan kararları içeren bir tutanak düzenlenir. Tutanak, toplantıya katılan başkan ve üyeler tarafından imzalanır ve gereği yapılmak üzere İdareye bildirilir. İmzalı tutanak ve kararlar sırasıyla özel dosyasında saklanır.
- 17.7 Toplantıda alınan kararlar gereği yapılmak üzere ilgililere duyurulur. Ayrıca işçilere duyurulması faydalı görülen konular işyerinde ilân edilir. (Görünür şekilde.)

17.8 Her toplantıda, önceki toplantıya ilişkin kararlar ve bunlarla ilgili uygulamalar hakkında başkan veya kurulun sekreteri tarafından kurula gerekli bilgi verilir ve gündeme geçilir.

18. FİRMA' ye Bağlı Birden Çok Kurullar Arasında İşbirliği Sağlanması - [İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

18.1 Birden çok FİRMA bulunduğu hallerde 50 (elli) ve daha fazla çalışanın bulunduğu her bir işyerinde ayrı ayrı kurul kurulur.

18.2 Birinci maddede belirtilen durumlarda ihtiyaç duyulması halinde kurullar arasında koordinasyon ve bilgi alışverişi çalışan sayısı fazla FİRMA tarafından sağlanır. FİRMA, birden çok işyerinin her birinde kurulacak kurulların çalışma usullerini düzenlemek, iş ve görüş birliğini sağlamak amacıyla bu işyerlerine ait iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili raporların, en az 3 (üç) ayda bir, ilgili teknik eleman ve uzmanlarca incelenmesini sağlar. Ayrıca bu raporları göz önünde tutarak alınması gereken tedbirleri tespit eder ve uygulanmasını sağlar.

19. FİRMA Veya FİRMA Vekilinin Yükümlülüğü - [İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

19.1 FİRMA veya FİRMA vekili, kurul için gerekli toplantı yeri, araç ve gereçleri sağlar.

19.2 FİRMA veya FİRMA vekili, kurulca hazırlanan toplantı tutanaklarını, kaza ve diğer vakaların inceleme raporlarını ve kurulca işyerinde yapılan denetim sonuçlarına ait kurul raporlarını, iş müfettişlerinin incelemesini sağlamak amacıyla, işyerinde bulundurur.

20. Kurulların Yükümlülüğü - [İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

20.1 Kurullar, yapacakları tekliflerde, bulunacakları tavsiyelerde ve verecekleri kararlarda işyerinin durumunu ve ÜNİVERSİTE'in olanaklarını göz önünde bulundururlar.

20.2 Kurul üyeleri, görevleri nedeniyle işyerlerinin yapım ve üretim teknikleri, ticari sırları ve ekonomik durumları hakkında gördükleri ve öğrendiklerini gizli tutmak zorundadırlar.

20.3 Kurullar, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerine işyerlerinde yapacakları teftiş ve incelemelerde kolaylık sağlamak ve yardımcı olmakla yükümlüdür.

21. Çalışan Yükümlülüğü - [İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik](#)

21.1 Çalışanlar sağlık ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesi amacıyla iş sağlığı ve güvenliği kurullarınca konulan kurullar, yasaklar ile alınan karar ve tedbirlere uymak zorundadırlar.

21.2 İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi, uygulanması ve alınan tedbirlere uyulması hususunda çalışanlar kurullarla işbirliği yaparlar.

21.3 Kurullar tarafından alınan kararlar veya uygulamada karşılaştıkları güçlükler hakkında çalışanlar çalışan temsilcileri aracılığı ile kurula bilgi verirler.

22. Sağlık Gözetimi Ve Sağlık Raporu - 6331 İş Sağlığı Ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, işçilerin işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerine uygun olarak sağlık gözetimine tabi tutmakla yükümlüdür.

Çalıştırılacak işçiler işin niteliğine ve şartlarına göre bedence bu işlere elverişli ve dayanıklı olduklarının fiziki muayene ve gerektiğinde laboratuvar bulgularına dayanılarak hazırlanan hekim raporu ile belirlenmesi zorunludur. Bu raporlar işyeri hekimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırasıyla en yakın, Sağlık Ocağı, Hükümet veya belediye hekimleri veya diğer Devlet Hastaneleri tarafından verilir. **FİRMA** her işçi için bir kişisel sağlık dosyası tutmakla ve bu dosyaları işten ayrılma tarihinden itibaren **15 (onbeş) yıl** süreyle saklamakla yükümlüdür.

23. Sağlık Ve Güvenlik İşçi Temsilcisi - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, İşyerinde sağlık ve güvenlikle ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, önlem alınmasını isteme, önerilerde bulunma ve benzeri konularda işçileri temsil etmeye yetkili işçi görevlendirmekle yükümlüdür.

24. Bildirimler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA, İşyerinde meydana gelecek iş kazasını kolluk kuvvetlerine yazı ile **derhal**, Çalışma ve İşkur İl Müdürlüğüne yazı ve/veya Form ile **2 (iki) iş günü** içinde, ilgili Sosyal Güvenlik Merkezine Form ve yazı ile (istenildiğinde internet ortamında) **3 (üç) iş günü** içinde bildirmek ile yükümlüdür. Bildirim yükümlülükleri ve süreleri ile ilgili mevzuatta değişiklik olması halinde bildirimler yeni mevzuata göre yapılır. Bildirim formları **ÜNİVERSİTE** ile ivedilikle paylaşılacaktır. Bu süreler iş kazasının öğrenildiği tarihte başlar. İşçinin meslek hastalığına uğradığının **FİRMA** tarafından öğrenildiği tarihte yukarıda belirtilen sürelerde aynı bildirimler yapılır.

25. Formlar, İstatistikler - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

FİRMA tüm iş kazaları ile ilgili kayıt tutar. İşçilerin uğradığı iş kazaları ile ilgili rapor hazırlar ve işçinin sağlık dosyasının yanı sıra ayrı bir dosya halinde muhafaza eder.

FİRMA, kaza ile sonuçlanmasa dahi, işyerinde karşılaşılan ve kazasız atlatılan bir durumla karşılaşan her çalışan hazırlanan "**Ramak Kalma Formunu**" doldurmakla, bu formları bir dosyada, tehlike atlatılan yerin özelliklerine göre tasnif ederek muhafaza etmekle yükümlüdür. **FİRMA**, İş günü kaybıyla sonuçlanan iş kazaları için "**Kaza Araştırma Raporu**" düzenlemekle ve kazaların oluş şekli, yaralanma türü, kayıp gün sayısı, kazaya uğrayan ya da sebep olan kişilere ait özellikler gibi hususlar istatistik olarak tutmakla ve her yılın sonunda değerlendirilmek üzere **ÜNİVERSİTE'** e bildirmekle yükümlüdür.

26. Risk Değerlendirmesi gereken durumlar - [İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği](#)

FİRMA işyerinde, daha önce hiç risk değerlendirmesi yapılmamış olması, çalışanların sağlık ve güvenliğini etkileyebilecek aşağıda belirtilen önemli değişikliklerin olması durumunda, risk değerlendirmesi yapmakla yükümlüdür.

- 26.1 Yeni bir makine veya ekipman alınması,
- 26.2 Yeni tekniklerin geliştirilmesi,
- 26.3 İş organizasyonunda veya iş akışında değişiklikler yapılması,
- 26.4 Yeni hammadde ve/veya yarı mamul maddelerin üretim sürecine girmesi,
- 26.5 Yeni bir mevzuatın yürürlüğe girmesi veya mevcut mevzuatta değişiklik yapılması,
- 26.6 İş kazası veya meslek hastalığı meydana gelmesi,
- 26.7 İş kazası veya meslek hastalığı ile sonuçlanmasa bile yangın, parlama veya patlama gibi işyerindeki iş sağlığı ve güvenliğini ciddi şekilde etkileyen olayların ortaya çıkması,

27. Risk değerlendirmesi süreçleri - [İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği](#)

FİRMA, Risk değerlendirmesini, aşağıdaki sıralamada yer alan aşamaların yerine getirilmesi yoluyla gerçekleştirilir.

- a. **Planlama:** Risk değerlendirmesi çalışmaları, mevcut mevzuat ve işyeri koşulları çerçevesinde planlanır,
- b. **İşyerinde yürütülen çalışmaların sınıflandırılması:** İşyerinde yürütülmekte olan veya yürütülecek olan faaliyetler özelliklerine göre sınıflandırmaya tabi tutulur. Sınıflandırmada, sürekli olmamakla birlikte periyodik olarak veya değişen aralıklarla yürütülen bakım ve onarım gibi faaliyetler de dikkate alınır. Sınıflandırmada, işyerinin içinde ve dışında yürütülen işler, üretim veya hizmet sürecinin aşamaları, planlanmış veya ani faaliyetler, çalışanların görev tanımları gibi unsurlardan da yararlanılabilir,
- c. **Bilgi ve veri toplama:** Bilgi ve veri toplamada, işyerinde yürütülen işler, bu işlerin süresi ve sıklığı, işin yürütüldüğü yer, işin kim veya kimler tarafından yürütüldüğü, yürütülen işten etkilenebilecek olanlar, alınmış olan eğitimler, işin yürütülmesi için ön izin gerekip gerekmediği, işin yürütülmesi sırasında kullanılacak makine ve ekipman, bu makine ve ekipmanların kullanım talimatları, kaldırılacak veya taşınacak malzemelerle bunların özellikleri, kullanılan kimyasallar ve özellikleri, mevcut korunma önlemleri, daha önce meydana gelmiş olan kaza veya meslek hastalıkları gibi unsurlar dikkate alınır,
- d. **Tehlikelerin tanımlanması:** Kayma, takılma ve benzeri nedenlerle düşme, yüksekten düşme, cisimlerin düşmesi, gürültü ve titreşim, uygun olmayan duruş ve çalışma şekilleri, seyyar el aletlerinin kullanımı, sabit makine ve tezgâhların kullanımı, hareketli erişim ekipmanları (Merdivenler, platformlar), mekanik kaldırma araçları, ürünler, emisyonlar ve atıklar, yangın, parlama ve patlama, elle taşıma işleri, elektrik ve elektrikli aletler ile çalışma, basınçlı kaplar, aydınlatma, ekranlı araçlarla çalışma. Termal konfor koşulları (Sıcaklık, nem, havalandırma) kimyasal faktörler (Toksik gaz ve buharlar, organik solventler ve tozlar),biyolojik ajanlar (Mikroorganizmalar, bakteriler, virüsler), iş stresi, kapalı yerlerde çalışma, yalnız çalışma, motorlu araçların kullanımı, sulu ortamda çalışma, istenmeyen insan davranışları (Dikkatsizlik, yorgunluk, aldırılmazlık, anlama güçlüğü, öfke, kavga etmek), işyeri koşullarına göre diğer tehlike kaynakları, ateşli ve yanıcı ortamda çalışma; belirtilen tehlike veya kaynaklarının bulunup bulunmadığı, tehlike varsa bundan kimlerin ve ne şekilde etkilenebileceği dikkate alınarak yapılır.

e. **Risk analizi:** Risk analizi ile belirlenen tehlikelerin verebileceği zarar, hasar veya yaralanmanın şiddeti ve bu zarar, hasar veya yaralanmanın ortaya çıkma olasılığı belirlenir. Risk analizinde, tehlikeye maruz kalan kişi sayısı, tehlikeye maruziyet süresi, kişisel koruyucuların sağladığı korunma ve güvensiz davranışlar gibi unsurlar dikkate alınır.

f. **Risk değerlendirme:** Risk değerlendirmesinde belirlenen risklerin ağırlık oranları hesaplanarak derecelendirme yapılır ve önlem alınmasının gerekli olup olmadığına karar verilir.

g. **Önlemlerin belirlenmesi:** Belirlenen genel yaklaşım çerçevesinde, ilgili mevzuat ve işyeri koşulları dikkate alınarak alınması gerekli önlemlere karar verilir. İşyerindeki riskleri kontrol altına alma yöntemleri, önceliğin derecesine göre ve en öncelikli olandan daha az öncelikli olana doğru sıralanmak üzere; Riskleri kaynağında yok etmeye çalışmak, tehlikeli olanı, daha az tehlikeli olanla değiştirmek (ikame), toplu koruma önlemlerini, kişisel korunma önlemlerine tercih etmek, mühendislik önlemlerini uygulamak, ergonomik yaklaşımlardan yararlanmak gibi olmalıdır.

h. **Risk değerlendirme raporu hazırlanması:** Risk değerlendirme raporunda; Yapılan işin tanımlanması, mevcut riskler, risklerden etkilenen çalışanların listesi, zarar- hasar veya yaralanmanın şiddeti, risk değerlendirmesinin sonuçları (Risk düzeyleri), alınması gerekli kontrol önlemleri gibi hususlar yer almalıdır. Risk değerlendirme raporunda, risk değerlendirmesini yapan kişilerin ad, soyadı ve imzaları ile risk değerlendirmesinin yapıldığı tarih belirtilir. **FİRMA** tarafından, risk değerlendirmesi bulgularının kaydedilmesinde kullanılacak ve risk değerlendirme raporuna temel olacak bilgileri içeren örnek risk değerlendirme formu hazırlanır.

28. Risk Değerlendirmesini Yapacak Personelin Niteliği - [İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği](#)

FİRMA, Risk Değerlendirmesini, İş güvenliği uzmanı ile işyeri hekimliği sertifikasına sahip işyerinde istihdam edilen personellere veya konusunda yetkili kuruluşlara yaptırabilir. İşyerinde yürütülen işin niteliği, farklı mesleklerden uzmanların da bulundurulmasını gerektiriyorsa, **FİRMA** uygun mesleklerden uzmanların da risk değerlendirmesi yapmasını sağlar.

29. Periyodik Kontroller - [İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği](#)

FİRMA aşağıda belirtilen ekipmanları belirtilen sürelerde kontrollerini yaptırmakla yükümlüdür:

29.1 Gıda ile temasta bulunan işçilerin portör muayeneleri **3 (üç) ayda bir defa** yapılır.

29.2 Elektrik tesisatı, topraklama tesisatı (Yer değiştiren elemanlarda **6 (altı) ayda bir**, sabit tesislerde **yılda 1 (bir) defa**),

29.3 Paratoner (**yılda bir defa**),

29.4 Kompresörler (**yılda bir defa**),

29.5 Basınçlı kaplar (**yılda bir defa**),

29.6 Buhar ve sıcak su kazanları (**yılda bir defa**),

29.7 Hidroforlar (**yılda bir defa**),

29.8 Forklift (**3 (üç) ayda bir defa**) ve diğer kaldırma araçları (vinç vs.),

29.9 Yangın tüpleri (**6 (altı) ayda bir defa** kontrol ve köpüklü tip yangın tüpleri yılda bir defa boşaltılıp yeniden doldurulacak),

29.10 Motopomplar (6 (altı) ayda bir) ile diğer iş ekipmanlarının mevzuatın öngördüğü periyodik kontrollerinin yapılması veya yaptırılması sağlanır.

30. Park Sistemi - 6331 İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu

30.1 Mesai sonunda çalışanların ulaşımını sağlayacak servis alanları da dahil olmak üzere saha çevresinde uygun bir otopark sistemi **FİRMA** tarafından sağlanmalıdır. Bu otoparkta, her türlü araç, kendisine tahsis edilmiş park yerlerinde bulundurulmalıdır. Oluşturulacak park alanı aktif çalışma sahası içerisinde kesinlikle olmamalıdır. İnşaat alanına, **FİRMA'** ye ait olsun olmasın özel araçların girişleri kesinlikle yasaktır.

30.2 Yapı alanında kamyon ve benzeri araçlar kullanıldığında, bunların giriş ve çıkışları için uygun bir şekilde işaretlenmiş yerler ayrılacak, manevralarda bir gözetici görev yapacaktır. Araçların park ve manevra yerleri belirlenmiş olacaktır. Araçlar gerekli güvenlik tedbirleri alınmadan sürücüsüz bırakılmayacaktır.

31. Kişisel Koruyucu Donanımlar - [Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik](#)

FİRMA, Kişisel koruyucu donanımların işyerlerinde kullanımı ile ilgili olarak aşağıdaki hususlara uyulacaktır:

31.1 İşyerinde kullanılan kişisel koruyucu donanım, Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak tasarlanmış ve üretilmiş olacaktır. Tüm kişisel koruyucu donanımlar, kendisi ek risk yaratmadan ilgili riski önlemeye uygun olacaktır. İşyerinde var olan koşullara uygun olacaktır. Kullanan işçinin sağlık durumuna ve ergonomik gereksinimlerine uygun olacaktır. Gerekli ayarlamalar yapıldığında kullanana tam uyacaktır.

31.2 Birden fazla riskin bulunduğu ve aynı anda birden fazla kişisel koruyucu donanımın kullanılmasının gerektiği durumlarda, bu kişisel koruyucu donanımların bir arada kullanılması uyumlu olacak ve risklere karşı etkin olacaktır.

31.3 Kişisel koruyucu donanımların kullanılma koşulları özellikle kullanılma süreleri, riskin derecesine ve maruziyet sıklığına, işçinin çalıştığı yerin özelliklerine ve kişisel koruyucu donanımın performansına bağlı olarak belirlenecektir.

31.4 Tek kişi tarafından kullanılması esas olan kişisel koruyucu donanımların, zorunlu hallerde birkaç kişi tarafından kullanılması halinde, bu kullanımdan dolayı sağlık ve hijyen problemi doğmaması için her türlü önlem alınacaktır,

31.5 Kişisel koruyucu donanımlar, **FİRMA** tarafından ücretsiz verilecek, bakım ve onarımları ve ihtiyaç duyulan elemanlarının değiştirilmelerinden sonra, hijyenik şartlarda muhafaza edilecek ve kullanıma hazır bulundurulacaktır,

31.6 **FİRMA**, işçiyi kişisel koruyucu donanımları hangi risklere karşı kullanacağı konusunda bilgilendirecektir,

31.7 **FİRMA**, kişisel koruyucu donanımların kullanımı konusunda uygulamalı olarak eğitim verecektir,

31.8 Kişisel koruyucu donanımlar, işçiler tarafından sadece amacına uygun olarak kullanılacaktır.

31.9 İşçiler de kendilerine verilen kişisel koruyucu donanımları aldıkları eğitime ve talimata uygun olarak kullanmakla yükümlüdür.

31.10 İşçilerin kişisel koruyucu donanımda gördükleri herhangi bir arıza veya eksikliği **FİRMA'** ye bildirdiği takdirde **FİRMA** yenisini temin etmekle yükümlüdür.

32. Eğitim - [Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik](#)

FİRMA, eğitim programlarının hazırlanmasında işçilerin veya sağlık ve güvenlik işçi temsilcisinin katılımları sağlanarak görüşlerini alabilir.

FİRMA, genel eğitim planına uygun olarak, yıl içinde düzenlenecek eğitim faaliyetlerini gösterir bir yıllık eğitim programı hazırlayacaktır. Yıllık eğitim programı, yıl içinde eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlenen genel bir çizelgedir. Bu çizelgede, verilecek eğitimlerin hedefi, konusu, süresi, amacı, tarihi, eğitim vereceklerin adı, soyadı, unvanı, eğitime katılanların sayısı hakkında bilgiler yer alır.

FİRMA, çalışanların yaptığı veya yapacağı işle ilgili bilgisinin olmaması, eksik olması ya da mevcut bilgisinin yetersiz kalması gibi hususları dikkate alarak işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanlarının değişmesi halinde ve yeni teknoloji uygulamalarında, çalışanların aşağıda belirtilen eğitim programlarından geçmelerini sağlayacaktır:

- a. **Yeni eğitim;** Çalışanların işe başlamalarında ve yeni şartlara kolaylıkla uyum sağlamaları için yeni bilgiler vermek üzere düzenlenen programlardır,
- b. **İlave eğitim;** Çalışanların iş güvenliği ve mesleki bilgilerinin eksikliklerini gidermek ve meslekteki niteliklerini geliştirmek için ilave bilgiler vermek üzere düzenlenen programlardır,
- c. **İleri eğitim;** Çalışanların iş güvenliği ve mesleki düzeylerini yükseltmek ve meslekte eskimişliği gidermek için düzenlenen programlardır.

FİRMA, bu eğitimleri, değişen ve yeni ortaya çıkan risklere uygun olarak yenilenir ve gerektiğinde periyodik olarak tekrarlamakla yükümlüdür.

FİRMA, çalışanlara verilecek eğitim, İşyerinin faaliyet alanına göre aşağıdaki ve benzeri konulardan seçmelidir:

- a. Genel iş sağlığı ve güvenliği kuralları,
- b. İş kazaları ve meslek hastalıklarının sebepleri ve işyerindeki riskler,
- c. Kaza, yaralanma ve hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması,
- d. İş ekipmanlarının güvenli kullanımı,
- e. Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları,
- f. Yasal mevzuat ile ilgili bilgiler,
- g. İşyerinde güvenli ortam ve sistemleri kurma,
- h. Kişisel koruyucu alet kullanımı,
- i. Ekranlı ekipmanlarla çalışma,
- j. Sağlık ve güvenlik işaretleri,
- k. Kimyasal, fiziksel ve biyolojik maddelerle ortaya çıkan riskler,
- l. Temizlik ve düzen,
- m. Yangın olayı ve yangından korunma,

- n. Termal konfor şartları,
- o. Ergonomi,
- p. Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri,
- q. İlk yardım, kurtarma,

33. Yapı İşlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

33.1 İş kanunu kapsamına giren yapı işlerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği tüzüğünde öngörülenlerden başka alınacak sağlık ve güvenlik tedbirleri bu tüzükte belirtilmiştir.

33.2 Bu tüzükte geçen "Yapı İşleri" deyimi, maden ocakları hariç olmak üzere, yerüstü veya yer altında, su üstü veya su altında yapılan bina, set, baraj, yol, demiryolu, havai hat, tünel, metro, köprü, çelik yapı ve montajı, iskele, liman, gemi inşaatı, dalgakıran, kanalizasyon, lağım, kuyu, kanal, duvar ve benzeri inşaat, tamirat, tadilat ve yıkım işlerini; toprak kazı yarma ve doldurma işlerini; dülgerlik, marangozluk, sıva, badana ve boya işlerini, bu işlerde kullanılan sabit ve hareketli makine tesislerin kullanılmasını sağlar.

33.3 Her **FİRMA**, yapı işlerinde işçilerin sağlığını ve iş güvenliğini sağlamak için, bu tüzükte belirtilen koşulları yerine getirmekle ve gerekli araç ve gereçleri eksiksiz bulundurmaya yükümlüdür. İşçilerde bu yoldaki usul ve koşullara uymak zorundadır.

33.4 Her **FİRMA**, yapı işlerini, fenni yeterliliği bulunan kişilerin, teknik gözetimi ve sorumluluğu altında yürütülecektir.

33.5 **FİRMA**, birinci sayfası Çalışma Bakanlığı'nca saptanacak örneğe uygun ve diğer sayfaları bir asıl, bir suret olacak şekilde bir yapı iş defterini, iş yerinde bulundurmaya yükümlüdür. Bu defter **FİRMA** tarafından işyerinin bağlı bulunduğu Bölge Çalışma Müdürlüğüne, her sayfası mühürlenecek sureti ile onaylatılır.

33.6 Yapı işlerinin gündüz yapılması esastır. Karanlıkta veya gece çalışmalarının gerekli veya zorunlu bulunduğu hallerde, çalışma yerinin ve geçitlerin yeterince ve uygun şekilde aydınlatılması ve iş güvenliğinin sağlanması gereklidir.

33.7 Yapı işlerinde kullanılan iskeleler, platformlar, geçitler, korkuluklar, merdiven parmaklıkları, güvenlik halatları ve güvenlik fileleri, zincirler, kablolar ve diğer koruma tedbirlerine ait araç ve gereçler ve işçilere verilen güvenlik kemerleri ile diğer malzeme ve araçlar (tozlu ve kaynaklı imalatlar için gözlük, iş güvenliği ayakkabısı, fosforlu yelek vb.); yapılan işe uygun ve işçileri her çeşit tehlikeden korumaya yeterli olacak ve kullanılan tesisat, tertibat, malzeme veya araçlar, kaldırabilecekleri yüke dayanacak nitelik ve sağlamlıkta bulunacak; alet, parça, malzeme gibi cisimlerin düşmesi muhtemel yerlerde çalışacak işçilere koruma başlığı (baret) verilecektir.

33.8 Yapı alanı içindeki tehlikeli kısımlar (çukurlar vb. gibi), açıkça sınırlandırılacak ve bunlara görünür şekilde yapılmış uyarı levhaları konulacak ve geceleri kırmızı ışıklarla aydınlatılacaktır. Şantiye yönetiminin istediği sayıda ve yere güvenlik tabelaları asılacaktır.

33.9 Yapının devamı süresince sivri uçları veya keskin kenarları bulunan malzeme ve atıklar, gelişi güzel atılmayacak ve ortalıkta bulundurulmayacaktır.

33.10 Yapı işlerinde kazaya sebep olacak veya çalışanları tehlikeli durumlara düşürecek şekilde malzeme istif edilmeyecek ve araçlar gelişi güzel yerlere bırakılmayacaktır.

33.11 Tavan veya döşemelerdeki boşluk ve deliklere korkuluk yapılacak veya bu deliklerin üstleri geçici bir süre için uygun şekilde kapatılacaktır.

33.12 Yapı işlerinde çalışanların birlikte korunmaları sağlanmadığı hallerde, yapılan işlerin özelliği itibarı ile gerekli kişisel korunma araçları verilecektir. Bu araçlar işçilerin fizik yapılarına uygun olacaktır. Bir işçinin kullandığı koruyucu araçlar, başka işçilere verilmeden önce uygun şekilde temizlenecektir.

33.13 Yüksekliği tabandan itibaren 3 metreden daha fazla olan ve düğme veya kayma tehlikesi bulunan yerlerde çalışanlarla, kiremit döşeyicilerine, oluk ve her türlü dış boya işleri yapanlara, gırgır vinçlerini çalıştıranlara ve kuyu, lağım, galeri ve benzeri derinliklerde çalışanlara güvenlik kemerleri verilecek ve işçiler de verilen bu kemerleri kullanacaklardır.

33.14 Çatılarda veya eşik yüzeylerde yapılan işlerde kullanılan yapı iskeleleri uygun korkuluklarla donatılacaktır. Bu korkuluklar aynı zamanda dengesini kaybetmiş bir işçinin düşmesine engel olabilecek sağlamlıkta yapılacaktır.

33.15 Kuvvetli rüzgar alan iş yerlerinde gerekli güvenlik tedbirleri alınmadan işçiler çalıştırılmayacaktır.

33.16 Cam, sac ve çimento harçlı levhalarla yapılmış veya eskimiş, yıpranmış ve dayanıklılığı azalmış çatılarda, çatı merdiveni kullanılacak ve buralarda tam güvenlik sağlanmadıkça çalışılmayacaktır.

33.17 Yapı alanında kamyon ve benzeri taşıt ve araçları kullanıldığında bunların giriş ve çıkışları için uygun bir şekilde işaretlenmiş yerler ayrılacak ve bu taşıtların bütün manevraları bir gözetici tarafından yönetilecektir. Ayrıca bu araçların manevra ve park yerleri belirtilmiş olacak, kısa bir süre içinde de olsa araçlar, gerekli güvenlik tedbirleri sağlanmadıkça sürücüsüz bırakılmayacaktır.

33.18 Herhangi bir yangın durumunda kullanılmak üzere, yangın söndürme battaniyesi, alet edevatı gibi gerekli asgari tüm yangın söndürme araç gereci ile yangın söndürme ekip ve ekipmanı şantiyede faal olarak hazır bulundurulacaktır.

34. Kazı İşlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

34.1 Belediye sınırları içinde meskûn bölgelerde, yapı kazılarına başlamadan önce yapı alanının çevresi ortalama 2 metre yükseklikte tahta perde ile çevrilecek, payandaları içten vurulacak ve bunlar yapının bitimine kadar bu şekilde korunacaktır. Yapının oturacağı alanın çevresinin açık ve geniş olması halinde tahta perde yerine kazı sınırı gerisinden başlamak üzere 90-100 santimetre yükseklikte bir korkuluk yapılacaktır.

34.2 İş yerlerindeki trafiğe açık yolların kesiştikleri yerler uygun şekilde kırmızı renkte ışıklandırılacaktır.

34.3 Kazı işlerinin yapılacağı yerlerde; elektrik kabloları, gaz boruları, suyuolları, kanalizasyon ve benzeri tesisatın bulunup bulunmadığı önceden araştırılacak; duruma göre gereken tedbirler alınacaktır. Gaz çıkışı önleneyecek ve biriken gaz boşalmadıkça kazı işlerine başlanmayacaktır.

34.4 Kazıların her bölümü 4. maddede belirtilen sorumlularca her gün en az bir defa kontrol edilecek ve çalışılmasında bir sakınca olmadığı sonucuna varılırsa işe devam edilecek; çalışılmasında sakınca olduğu anlaşılırsa sakınca giderilinceye kadar iş durdurulacaktır. Her iki halde de, durum yapı iş defterine yazılıp imza edilecektir.

34.5 Genellikle kazı işleri, yukarıdan aşağıya doğru ve toprağın dayanıklılığı ile orantılı bir şev verilmek sureti ile yapılacaktır.

34.6 Sert kaya, sert şist, betonlaşmış çakıl, sert kalker, killi şist kaya, gre ve konglomera gibi kendini tutabilen zeminlerde yetkililerin gerekli gördüğü hallerde ve şevsiz yapıma zorunluluğu bulunan 150 santimetreden daha derin kazılarda, yan yüzler uygun şekilde desteklenmek veya iksa edilmek sureti ile tahkim olunacak ve iksa için kullanılacak kalas başları, kazı üst kenarından 20 santimetre yukarı çıkarılacaktır.

- 34.7 İksanın yeterliliği iş süresince kontrol edilerek sonuçlar yapı iş defterine kaydedilecektir.
- 34.8 Açıkta yapılan kazı işlerinde 150cm' den daha derin toprak yığınlarının ve her derinlikte temel ve kanal kazılarında yan cidarların altlarını şerit gibi kazarak yukarıdan çökertmek yasaktır.
- 34.9 150cm' den daha derin olan kazı işlerinde işçilerin inip çıkmaları için yeteri kadar el merdivenleri bulundurulacaktır. İksa tertibatını ve desteklerini inip çıkma için kullanmak yasaktır.
- 34.10 Kuyu ve lağım çukurları gibi derin yerlerde çalıştırılacak işçilere güvenlik kemeri ve sinyal ipleri gibi uygun koruyucu araçlar verilecektir. Gerekli durumlarda, bu gibi çalışma yerlerine temiz hava sağlanacaktır.
- 34.11 Kazı işlerinde yağış sırasında işçi çalıştırılmaz. Yağışın durmasından ve güvenlik tedbirlerinin alınmasından sonra işçi çalıştırabilir. Arazi durumuna göre, muhtemel su baskınlarına karşı gereken tedbirler alınacaktır.
- 34.12 **FİRMA**, yağışlı havalarda, işçilerin ıslanmalarını önlemek için kendilerini koruyacak kapalı bir yer sağlamakla yükümlüdür. İşçiler ıslak elbise ile çalıştırılmaz.
- 34.13 Su içinde çalışmayı gerektiren hallerde, işçilere uygun lastik çizmeler verilecektir. Diz boyunu aşan suların yenilmesi için ayrıca gerekli tedbirler alınacaktır.
- 34.14 Ekskavatör, buldozer ve benzeri makinelerle yapılan kazılarda bu makinelerin üzerinde ehliyetli operatörden başka kimse bulundurulamaz.
- 34.15 Kazılan toprağı dışarıya taşıyacak araçların kazı yerine kolaylıkla girip çıkmalarını sağlayacak rampa eğimleri 35 dereceden fazla olamaz. Bunun sağlanmadığı hallerde yük asansörleri kullanılacaktır. Rampalarda birden fazla araç bulundurulmayacaktır.
- 34.16 Kazıdan çıkan toprak, kaymasına engel olmak üzere toprak cinsinin gerektirdiği uzaklığa atılacaktır. Bunun mümkün olmaması halinde kazıda gerekli iksa yapılacaktır.
- 34.17 Kazının komşu bir yapıyı devamlı veya geçici olarak tehlikeye soktuğu hallerde yapı tekniğinin gerektirdiği tedbirler alınacaktır.
- 34.18 Maden ocakları hariç inşaat yapmak amacı ile açılan kuyu, tünel veya yer altı galerilerinde yapılan tahkimat her posta değişiminde kontrol edilecek ve sonuçlar günlük yapı iş defterine yazılarak imzalanacaktır.
- 34.19 Yeraltı işlerinde, çökme ve parça düşmeleri ile su baskınlarına karşı gereken tedbirler alınacaktır.
- 34.20 Dinamit veya diğer patlayıcı maddelerin kullanıldığı hallerde 100 metre uzaklıktaki çevrede kavlak muayenesi yapılacaktır. Bu maddelerin kullanılmasından sonra en az bir saat geçmeden ve yetkili eleman tarafından sakınca olmadığı saptandıktan sonra kuyu, tünel, galeri ve benzeri yerlere girilmesi yasaktır. Bu hususlar yapı iş defterine yazılır.
- 34.21 Yeraltı işlerinde, delme ve kazma sırasında işçilerin sağlığını koruyacak ve güvenliğini sağlayacak yeterli ve uygun havalandırma tesisatı yapılacaktır.
- 34.22 Çeşitli gazların hava ile patlayıcı bir karışım meydana getirebileceği yer altı işlerinde, açık alevli lamba veya cihazlar kullanılmayacaktır.
- 34.23 Kuyu, tünel, galeri ve benzeri yerlerin örme duvar veya betonla takviyesinde gerekli tedbirler alınacaktır.
- 34.24 Kaya kazılmasını gerektiren yeraltı işlerinde, sulu delici makineler kullanılacak veya tozların işçilerin sağlığına zarar vermemesi için gerekli diğer tedbirler alınacaktır.
- 34.25 Patlayıcı maddelerin kullanıldığı veya serbest silisin bulunduğu yerlerde kazı toprağı ıslanacaktır.
- 34.26 Yeraltı çalışmalarında bocurgat başında devamlı bir işçi bulundurulacaktır. Derinliğin 6 metreyi aştığı hallerde, elle çalıştırılan bocurgat en az 2 kişi tarafından kullanılacaktır.

34.27 Derinliği 25 metreyi aşan kuyularda, işçilerin kuyuya inip çıkmaları için kullanılan bocurgatlar veya vinçler fren tertibatlı olacak ve motorla işletilecektir.

34.28 Su baskını olasılığı bulunan arazide yapılan galeri çalışmalarında, işçilerin hızla boşaltılmasını sağlayacak çıkış yerleri bulundurulacak veya yeterli sayıda yükseltilmiş hücreler yapılması gibi uygun tedbirler alınacaktır.

34.29 Galerilerin tabanlarında bulunan boşluklar seviye farkları, daralan geçitler, alçak kemerler, araba veya katarların yolları ve geçitleri gibi işçiler için bir tehlike veya sıkışıklık gösteren engeller, uygun ve yeterli bir şekilde aydınlanacaktır.

34.30 Taşıt araçlarının kullanıldığı galerilerde yeterli bir aydınlatmanın yapılmaması halinde çalışılan yerler iyice görülebilecek şekilde ışıklarla işaretlenecek ve taşıt katarlarının önünde beyaz, arkasında kırmızı ışıklar yapılacak veya arkalarında aynı rengi aynı derecede yansıtacak kedigözü veya benzeri işaret bulundurulacaktır.

34.31 Yeterli ve sabit bir aydınlatmanın sağlandığı galerilerin ağızlarında taşıt veya katarın durma yolunu uygun şekilde aydınlatmaya yeterli bir projektör bulundurulacaktır.

34.32 Elektrikle aydınlatılmış yeraltı iş yerlerinde akımın kesilmesi halinde işçilerin boşaltılmalarını sağlamak ve ancak bu sürede kullanılmak üzere madenci lambaları veya fenerleri yahut benzeri uygun aydınlatma araçları bulundurulacaktır.

35. İskelelerde Alınacak Genel Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

35.1 Yapı iskeleleri, ancak sorumlu ve yetkili teknik elemanın yönetimi altında, tecrübeli ustalara iskele ölçüleri ve malzeme özellikleri göz önünde bulundurularak kurdurulacak veya söktürülecektir. İskeleler sık ve en az ayda bir kere muayene ve kontrol edilecek ve sonuçlar yapı iş defterine yazılacaktır. İskeleler her fırtınadan sonra kontrol edilecektir.

35.2 İskelelerin taşıyabilecekleri en çok ağırlık, levhalara üzerine yazılarak iskelenin uygun ve görülebilir yerlerine asılacaktır. Bu ağırlıklardan fazla bir yükün iskelelere yüklenmesi yasaktır.

35.3 İskelelerin yağmur, kar, buz veya benzeri nedenlerle kayganlaşması halinde, kaymayı önleyecek tedbirler alınacaktır.

35.4 İskelelerde görülecek arızalar derhal onarılacak, zayıf kısımlar kuvvetlendirilecek veya yenileri ile değiştirilecektir. İskeleler üzerine moloz ve artıklar ile geçişi engelleyecek malzeme bırakılmayacaktır.

35.5 Vinç veya benzeri makinelerin kullanılmasında, yüklenen malzemenin iskeleye takılarak iskelenin yıkılmasını veya herhangi bir kaza veya zararı önleyecek gerekli tedbirler alınacaktır.

36. Ahşap İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

36.1 Ahşap iskelelerde kullanılacak kereste, düzgün, sıkı dokulu, çıralı ve sağlam olacak, üzerinde fazla budak bulunmayacaktır.

- 36.2 İskarta, tamir edilmiş ve boyanmış kereste ve tahtalar iskele yapımında kullanılmaz. İskelelerde kullanılacak kerestelerin cinslerine göre taşıyabilecekleri en çok yüke dayanabilecek standart kesitleri hesap edilecek ve bu kesitlerden daha küçük kesitli kereste kullanılmayacaktır.
- 36.3 İskelelerde gerekli dayanıklılığı sağlayacak çivi, bulon gibi bağlantı malzemesi kullanılacaktır. Çiviler tam uzunlukları ile ve sivri uçları arka taraftan çıkacak şekilde çakılacak bu uçlar uygun şekilde gömülecektir. Yaralı ve paslı çiviler iskele işlerinde kullanılamaz.
- 36.4 İskelelerin platform, geçit veya benzeri yerlerinde kullanılacak kalaslar uzunluğu doğrultusunda, eksiz, yan yana ve aralıksız olarak konacaktır. Kalas uçları iskele bitiminde kendi uzunluğunun 1/10'undan fazla çıktığı hallerde, o kısma geçmeyi önleyecek uygun korkuluklar yapılacaktır.
- 36.5 Sıva, badana ve tamirat gibi işler için yapılan ve yük taşımayan iskele genişlikleri 80 santimetreden dar yapılmayacak, döşemelerinde en az iki adet 5x20 santimetre kesitten daha küçük kesitte kalas kullanılmayacak ve bu kalaslar birbirlerine 60cm' de bir enine olmak üzere alttan 2,5x5cm' lik çıtalarla bağlanacaktır.
- 36.6 Tuğla duvar, taş duvar ve kaplama gibi işler için yapılan ve yük taşıyan iskelelerin genişlikleri, 120 santimetreden az ve bunların duvar yüzüne olan uzaklıkları ise 10 santimetreden fazla olmayacak, döşemelerde hiç bir şekilde boşluk ve aralık bırakılmayacaktır.
- 36.7 İskelelerde yapılacak korkuluk ve ara korkuluk kereste kesitleri 5x10 santimetreden küçük olmayacak ve ara korkuluklar döşeme tabanından itibaren 50 santimetre yükseklikte yapılacaktır. Ancak iki dikme arasında yatay kuvvetlere karşı çaprazlar yapıldığında ara korkuluklar konulmayabilir.
- 36.8 Yük taşıyan iskelelerde alet ve malzemenin düşerek kazaya sebep olmasını önlemek için döşeme dış kısmına 15 santimetre yüksekliğinde- bir etek tahtası konacaktır. Bu etek tahtası ile döşeme arasında en çok bir santimetre boşluk bırakılabilir.
- 36.9 Yük taşıyanlar hariç olmak üzere 8 metre yüksekliğe kadar olan iskele dikmeleri 8x8 santimetre, 8-24 metre yükseklik arasında bulunan iskele dikmeleri ise 10x10 santimetre kesitten daha küçük olamayacaktır.
- 36.10 Daha yüksek veya yük taşıyacak olan iskelelerin statik hesabı yapılarak gerekli kesitler saptanacaktır.
- 36.11 İki dikme arası, yük taşıyan iskelelerde 240 santimetreden yük taşımayan iskelelerde ise 3 metreden daha fazla olmayacaktır.
- 36.12 İskele dikmeleri binadan ayrılmayacak ve yanlara doğru sallanmayacak veya bel vermeyecek şekilde düz ve çapraz kulaklarla takviye edilerek binaya bağlanacaktır.
- 36.13 İskele esas veya tali dikmeleri, oturma veya kayma yapmayacak şekilde sağlam yer üzerine oturtulacak ve dikme altları birbirine bağlanacaktır. İskele yapılacak taban, yumuşak veya zayıf ise dikmeler yükü yaymak, için yeterli kalınlıkta ve boyutta ahşap veya beton plaklar üzerine oturtulacaktır.
- 36.14 Dikmeler yatay düzey olarak eklenecek ve kesitleri birbirine eşit olacak bunların dört yüzüne de aynı genişlikte en az 70 santimetre uzunluğunda ve 2,5 santimetre kalınlığında sağlam keresteden hazırlanmış ek tahtalar uzun çivilerle çakılacak veya büyük cıvata (bulon) kullanılmak suretiyle eklenecektir.
- 36.15 Taşıyıcı, koruyucu veya takviye edici olarak yapılacak atkılar, kuşaklar, çaprazlar ve mesnetler, dikmelerin iç kısmına uygun şekilde çivilenecek veya usulüne göre tespit edilecektir.
- 36.16 Yan kiriş başları, taşıyıcı esas kirişlerinden en az 15 santimetre daha taşkın bırakılacak ve esas kiriş üstüne bindirmek sureti ile her iki taraftaki dikmelere çivi veya cıvatalarla bağlanacaktır. Yük fazlalığından ötürü eklenecek ara atkı kirişleri eşit aralıklarla esas kirişe çivilenmek sureti ile tespit edilecektir.
- 36.17 Yan kiriş bağlarının duvara gireceği kısımlar en az 10 santimetre olacaktır. Bunların bağları hiç bir şekilde çaptan küçültülmez veya tıraşlanmaz. Pencere ve benzeri boşluklara gelen kısımlar ise mesnet ve çapraz yapılmak sureti ile tespit edilecektir.

36.18 Betonarme karkas binalar için kurulacak iskele yan kiriş başlarının bir tarafı 5x10 santimetre kesitinde ve 30 santimetre uzunluğunda tahtalar çivilenerek bina kolonunun yüzlerine tespit edilecektir.

36.19 Köşe dönen iskelelere en az bir köşe kirişi eklenecek ve iskelenin bu kısmı en az diğer kısımlar kadar dayanıklı olacaktır.

36.20 Atkı kirişlerinde ek yapılamaz.

a. Sökülmüş olan malzeme hangi yükseklikten olursa olsun doğrudan doğruya yere atılmayacak, iki yerinden bağlanarak dengeli şekilde indirilecek ve uygun bir yere istif edilecektir.

b. Söküm bağlamadan önce herhangi bir sebeple iskelenin takviye veya çaprazlarından hiç bir eleman alınmaz. Ancak söküme bağlandıktan sonra iskele malzemesinin indirilmesi amacı ile iki dikme arası (aks) korkuluklarının alınması mümkündür.

36.21 Rampa ve geçitlerin iki tarafının korkuluklu olarak yapılması halinde eğim en çok 25 derece olacak ve üzerine 40 santimetreden bir kendi genişlikleri kadar çıtalara çakılacaktır. Rampa ve geçitler 80 santimetreden, üzerinden yük geçirilecek olanlar ise 125 santimetreden dar olmayacak ve bunların geriye kaymaması için gerekli tedbirler alınacaktır.

36.22 İskelenin geçit ve rampa mesnet aralıkları kalasların esnemesini bel vermesini önleyecek ve üzerinde yaylanmadan yürünebilmesini sağlayacak şekilde ayarlanacaktır.

36.23 İskelelerde köprü görevi görecektir, 60 santimetreden dar ve korkuluksuz yapılmayacaktır.

36.24 İskele sökülmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılacaktır.

a. İskelelerin sökülmesine en üst kısımdan başlanacaktır.

b. İskelelerin bina bağlantıları kalasların alınmasından sonra ve yukarıdan aşağıya sırayla sökülecektir.

c. Sökülmüş olan malzeme hangi yükseklikten olursa olsun doğrudan doğruya yere atılmayacak, iki yerinden bağlanarak dengeli bir şekilde indirilecek ve uygun bir yere uygun bir şekilde istif edilecektir.

d. Söküm bağlamadan önce herhangi bir sebeple iskelenin takviye veya çaprazlarından hiçbir eleman alınmaz. Ancak söküme bağlandıktan sonra iskele malzemesinin indirilmesi amacı ile iki dikme arası (aks) korkuluklarının alınması mümkündür.

37. Çelik Borulu İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

37.1 Çelik borulu iskelelerde kullanılacak bütün boru ve madeni kısımların dayanıklılığı ve diğer özellikleri taşıyacakları yüke göre normlara uygun bulunacaktır.

37.2 İskele yapımından gayri işlerde kullanılmış bulunan boru ve diğer malzeme, iskele yapımı işlerinde kullanılmayacaktır.

37.3 Çelik borulu iskeleler, sağa ve sola sallanmayacak şekilde yeteri kadar çapraz borularla takviye edilecek ve binadan ayrılmayacak şekilde tespit olunacaktır.

37.4 Düşey ve yatay borulardaki ekler en çok 6 metreden bir yapılacaktır.

37.5 Boru başlarının, tabana yerleştirilen kalas altlıklara batmaması için özel surette yapılmış madeni başlık kullanılacak ve başlıklar çivi veya uzun vidalarla bu altlıklara tespit edilecektir.

37.6 Çelik borulu iskelelerdeki platformlarda kullanılacak kalas veya diğer ahşap kısımların özellikleri ile kullanılacak çaprazlar, korkuluklar, ara korkuluklar ve benzeri kısımlardaki aralıklar ahşap iskelelerde aranan özelliklere uygun olacaktır.

37.7 Boru veya madeni iskeleler statik elektriğe karşı uygun şekilde topraklanacaktır.

37.8 Sisli ve alaca karanlık havalarda çalışma devam ettiği sürece iskeledeki merdiven ve asansör başları ve çalışan döşemeler boydan boya uygun şekilde aydınlanacaktır.

37.9 Boru iskelenin bir kısmı veya kısımlarının sökülmesinde gereken güvenlik tedbirleri alınacak ve 35.24 maddesi hükümlerine uyulacaktır.

38. Asma İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

38.1 Asma iskelelerin aşağı ve yukarı hareketlerini sağlayan makine, teçhizat ve vinçlerin kullanılmaya elverişli olduklarına ilişkin ve yetkili teknik elemanca kullanılmaya başlamadan önce düzenlenmiş belgeler işyerinde saklanacaktır. Asma iskele, iş sırasında sağa sola veya ileri geri hareket etmeden asılı kalacak şekilde tespit edilecektir.

38.2 Asma iskelelerin taşıyacağı yükler, yetkili teknik elemanların verecekleri bir raporda belirtilecek ve iskeleye bundan fazlası yüklenilmeyecektir. Asma iskelelerde merdiven kullanılmayacaktır.

38.3 Asma iskele askısı için kullanılacak çelik veya kendir halatların yahut benzeri malzemenin her gün işe başlamadan önce muayene edilerek ezik, kopuk, çürük veya başka bir özrü olup olmadığı hususu yapı iş defterine kaydedilecek, ancak sağlam olduğu anlaşıldıktan sonra iskelede çalışma yapılacaktır.

38.4 Asma iskelelerin, iniş ve çıkış yollarında herhangi bir engel bulunmayacaktır. İskeleler yapılacak işe göre en ağır yüke dayanıklı olacaktır.

38.5 Tuğla duvar ve sıva işlerinde kullanılacak asma iskelelerin tespit edileceği askı kirişi, 16'lık I putrel veya aynı dayanıklılıkta diğer malzemenin kullanılacaktır. Asma iskeleyi taşıyacak halatların güvenlik kat sayısı 6'dan aşağı olmayacak ve bu halatlarda ek yeri, halka, başlık ve bağlantı bulunmayacak, bunlar askı demirlerinden kaymayacak şekilde tespit edilecektir.

38.6 Asma iskele platformu için kullanılacak çift köşebent kesiti 50x50x5 mm veya bu özellikte diğer profilli malzemenin kullanılacaktır.

38.7 Asma iskele vinç çerçevesini platformun iç ve dış kirişlerine bağlayacak civataların çapı 5/8 parmaktan (inch) daha küçük olmayacaktır.

38.8 Askı kirişi, bina tavan döşemesine veya bina çerçevesine u civataları ile uygun ve dayanıklı bir şekilde tespit edilecektir. Civata arkalarına 10 mm kalınlığında çelik bir levha konulacak ve civatalar çift somunlu olacak ve yaylı ve düz pullarla birlikte sıkılacaktır.

38.9 Yapı tavan döşemesine tespit edilecek askı kirişinin iskele ve tespit için bırakılacak aralıkları birbirine eşit olacak ve u civatasının boşluğunu almak için I demiri üstüne, 10x15 cm kesitinde ahşap yastıklar konacaktır.

38.10 Platform genişlikleri sıva işlerinde 80cm' den duvar işlerinde 120cm' den az olmayacaktır.

38.11 İskelelerin duvardan olan açıklığı malzeme takım ve aletlerin aşağıya düşmesini önleyecek şekilde olacaktır.

38.12 İskele içinde çalışan işçilerin başlarını korumak için en az 2,5 cm kalınlığında tahtadan yapılmış koruyucu bir tavan bulunacaktır.

38.13 Asma iskelelerde kullanılacak kanca, çengel ve benzerlerinin ağızları, güvenlik mandalı veya uygun güvenlik tertibatı ile kaplanacaktır.

38.14 Asma iskelelerde her metrekareye 400 kilogramdan fazla yük konmayacak ve asma iskelelerde 4'den fazla işçi çalıştırılmayacaktır.

38.15 Asma iskele korkulukları, en az 100 cm yükseklikte ve ara korkuluklu yapılacak, etek tahtalar ise en az 15 cm yükseklikte olacaktır.

39. Sıpa İskelelerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

39.1 Sıpa iskeleler dayanıklılık ve taşıyacağı yükler bakımından yeterli sağlamlıkta ve uygun malzemeden yapılacaktır.

39.2 Sıpa veya hafif işler için kullanılacak sıpa iskelelerde aşağıdaki özellikler bulunacaktır;

- İskele genişliği 50cm' den az, yüksekliği 120 cm 'den çok,
- Platformların kalınlığı 5cm' den ve genişliği 40cm'den az,
- İskele kirişleri ve bacaları 5x10 cm kesitinden küçük,
- Takviye için kullanılacak çapraz ve düz bağlantılar, 2,5x10cm' den küçük olmayacaktır.

39.3 Sıpa iskelelerde bacaları veya taşıyıcı orta kirişleri eksiksiz olacaktır.

39.4 İki sıpa iskele arası merkezden merkeze 250cm' den çok olmayacak ve iskele ayak açıklığı, yüksekliğinin yarısını geçmeyecektir.

39.5 Sıpa iskele bacaları, düzgün ve sağlam yerlere oturtulacaktır. Bunun mümkün olmadığı hallerde düzgünlüğü sağlamak için bacak altlarına konacak tek parçalı ahşap yastıkların yüksekliği 10cm' den çok olmayacaktır.

39.6 Duvar işlerinde veya 120cm' den yüksekte yapılacak işlerde kullanılacak sıpa iskelelerde aşağıdaki özellikler bulunacaktır;

- Genişlikleri 125cm' den az,
- Yükseklikleri 300cm' den çok,
- Platform kalınlığı 5cm' den az,
- İskele bacak ve kirişleri 2,5x15cm veya 5x10cm kesitten küçük olmayacaktır.
- Takviye ve çaprazlar 2,5x15cm veya 5x10cm kesitten küçük olmayacaktır.

40. Betonarme Kalıbı, Yapımı Ve Sökümünde Alınacak Tedbirler - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

40.1 Betonarme platformlarının döşeme kenarlarına düşmeyi önleyecek korkuluk yapılacaktır. Bu mümkün olmadığı hallerde serbest çalışmayı sağlamak için döşeme kenarına korkuluklu iskele yapılacaktır.

40.2 Betonarme kalıbını taşıyan direklere ızgara çakıldıktan ve üzerine kalas konduktan sonra çalışmaya başlanacaktır. Tavanın 3 metreden yüksek olması halinde ara çalışma platformu yapılmadan ızgara içinde çalışılmayacaktır. Boşluklara gelen betonarme kolon kalıplarının dikiminde sıpa iskele, üç-ayaklı merdiven kullanılması gibi gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

40.3 Betonarme kalıplarının kiriş kanatları boşluk tarafından çakılmayacaktır. Zorunlu hallerde gerekli güvenlik tedbirleri alındıktan sonra, boşluk tarafında çalışılabilir.

40.4 Betonarme kalıplarının kiriş tabanlarının kalıp tahtasından önce çakılması gerektiğinde takviye edilmemiş kiriş tabanına basılarak çalışılmayacaktır.

40.5 İskeleler hakkında öngörülen tedbirlerden duruma göre betonarme kalıbına uygun olanları aynen uygulanacaktır. Betonarme kalıplarının yeterliliği her beton dökümünden önce kontrol edilerek yapı iş defterine yazılacaktır.

40.6 Kalıp sökme işi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılacaktır:

- a. Kalıbı alınacak kısmın önce çaprazları, kolon kanatları alınacak ve saha temizlenecektir.
- b. Sökme işi en çok iki aksın dikmeleri alınarak yapılacaktır.
- c. Sökme işini yapan işçiler dikmelere tırmanmayacak, sıpa ve benzeri araçlardan yararlanacaklardır.
- d. Sökülen kalıp malzemesi uygun şekilde istif edilecektir.
- e. Söküm sırasında söküm yerine sökücüden başka işçiler girmeyecektir.
- f. Dış yüz ve boşluk kısımlarda düşmeye karşı gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.
- g. Kalıp malzemesinin yere indirilmesi veya yukarıya çıkarılması için malzeme dengeli olarak, iki noktadan bağlanacaktır.

41. Merdivenlerde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

41.1 Merdiven kolları ve basamakları için kullanılacak kereste en azından sağlam ve birinci sınıf çıralı çam cinsinden olacak üzerinde çatlak, yarık, çürük ve bir santimetre çapından büyük budaklar bulunmayacaktır. Basamaklar en az 30 santimetre ve eşit aralıklı olacaktır.

41.2 Sabit basamaklı el merdiveni ile seyyar merdivende, basamak zıvanaları ile zıvananın gireceği lambalardaki özellikler:

- a. Merdiven kolunda açılacak lamba ve basamak zıvana uzunlukları 2cm' den az,
- b. Kör delikler ve bunların zıvanaları 2,5cm uzunluğundan ve 2cm çapından küçük olmayacaktır.

41.3 Kusurlu merdivenler kullanılmayacaktır. Onarım amacı ile de olsa basamak altlarına takoz konulmayacaktır. Açılır kapanır el merdivenlerinde basamaklar kollara uygun boyutlarda civata ile bağlanacaktır. Civata başı ve somun ile ahşap arasında rondela konacak ve kontrasomun kullanılacaktır.

41.4 El merdivenleri kullanıldıkları yerlere alt ve üst kısımları kaymayacak veya bu yerlerden kurtulmayacak şekilde yerleştirilecektir.

41.5 Taşınır merdivenlerde kollar, orta yerinden bir tarafı eklemli diğer tarafı çengelli lama yahut zincir ile birbirine bağlanacaktır. Civata başı ve lama ile ahşap arasına rondela konacak ve kontrasomun kullanılacaktır. Taşınır merdivenin son basamağında çalışılmaz.

41.6 Taşınır merdivenlerde, merdivenlerin kol uçlarına, kaymayacak şekilde pabuçlar konacak, merdivenler madeni veya kaygan döşemelerde kullanılacak ise pabuç altlarına ayrıca tırtıllı lastik veya mantar eklenecektir. Merdivenler uzatılmak amacı ile birbirlerine eklenemez. 4 metreden uzun taşınır merdivenlerle el merdivenleri çelik boru veya profilden yapılacaktır.

41.7 İşçilerin gelip geçtiği yerlerde kullanılacak merdivenin etrafı halat, zincir veya ahşap korkulukla çevrilecek ve görünür yerlere uyarı levhaları asılacaktır.

41.8 Sabit inşaat merdivenlerinde çıkılacak platformlara korkuluk ve uygun eteklik konacak ve bu platformlar 60cm' den dar yapılmayacaktır. Merdivenin bir veya her iki kolu çıkılacak yerin platformunu en az 90cm aşmış olacak ve merdivenin son basamağı ile platformu arası 30cm' yi geçmeyecektir.

41.9 10 metre yüksekliğini geçen sabit merdivenlerde her 10 metrede bir dinlenme platformu yapılacaktır.

41.10 Yapının duvar boşlukları kapatılmayan veya gerekli tedbirler alınmayan kısmında merdiven kullanılmayacaktır.

41.11 Basamakları yapılmamış betonarme merdiven döşemelerine kayma veya düşmeyi önleyecek ahşap basamaklar ve kova boşluğu kenarlarına ise uygun korkuluklar yapılacaktır.

41.12 Düz sacdan veya madeni malzemeden yapılmış merdiven basamaklarının üstleri kaymayacak malzeme ile kaplanacaktır.

42. Yıkım İşlerinde Alınacak Güvenlik Tedbirleri - Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü

42.1 Yıkım işleri ancak sorumlu ve yetkili teknik elemanın denetimi altında yapılacaktır.

42.2 Yıkımdan önce yapının içindeki ve etrafındaki havagazı su ve elektriğin bağlantıları kesilecektir. Yıkım sırasında su ve elektriğin kullanılması gerektiği hallerde, bunlar yapı dışında özel koruyucular içine alınacaklardır.

42.3 Yıkım sırasında çıkan taş, tuğla, demir ve moloz gibi artıklar, kat döşemelerinde yıkılmayacaktır. Yıkılan kısmın malzeme ve molozları kattan kata veya yere güvenlik tedbirleri alındıktan sonra atılacaktır.

42.4 Yıkım sırasında çıkan kiremit tuğla veya benzeri malzemenin yere indirilmesinde kullanılan olukların üstleri kapalı olacak ve çalışma sırasında aşağı bırakılan malzeme oluktan alınmadıkça başka malzeme bırakılmayacaktır.

42.5 Altında veya etrafında bulunan işçilerin güvenliği sağlanmadıkça yıkılacak kısım duvar ve döşemeleri kitle halinde yıkılmaz. Duvarların döşemeye oturduğu kısımda veya herhangi bir yüksekliğinde şerit gibi oyuk açmak ve sonra duvarı üstten ipe çekmek ve itirmek sureti ile yıkım yapılması yasaktır.

42.6 Yıkılacak kısımlar, yıkılmadan önce ve yıkım sırasında bol su ile sık sık ıslatılacak ve toz kalkmaması için gerekli tedbirler alınacaktır.

42.7 Yıkılacak kısmın etrafında en az yapı yüksekliğinin iki katına eşit güvenlik alanı bırakılacak ve bu alan korkulukla çevrilecektir. Boş alan bulunmaması gibi nedenlerle bu hükmün yerine getirilmesi olanağı yoksa yıkım sırasında fırlayacak parçaların etrafa zarar vermesini önlemek için yapı etrafı gerekli yükseklik ve dayanıklılıkla bir perde ile çevrilecektir.

42.8 Elle yıkılacak duvarlar için kurulacak iç kısım iskeleleri tabandan en çok 4 metre yükseklikte yapılacaktır.

42.9 Binadaki merdivenler ve bunların dayanakları en son yıkılacaktır.

42.10 Camlı kapı, pencere ve ayna gibi kırıldıklarında tehlikeli olabilecek kısımlar yıkıma başlamadan önce sökülüp uygun yerlere taşınacaklardır.

42.11 Yıkımda çalışan işçilere gözlük, koruma başlığı (baret) ve çelik burunlu ayakkabı gibi kişisel koruma araçları verilecektir.

FİRMA